

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. De homicidio ob defensionem honoris, & pudicitiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Sotus, Lessi, loc. cit. alique, Sylvest, Cajet. Navarr. Valent. Sotus, Molin. Laym. alique apud Dicastillum, lib. 2. de iust. tract. 1. d. 10. dub. 5. quia secus, impro-
prie datur occasio bonis, & innocentes spoliandi, l. furem, ff. ad legem Corneliam, de sicariis, & l. 4. ad legem Aquilianam, cap. interfecisti, de homic. Quo iure fruuntur etiam Clerici, Religiosi que sine periculo irregularitatis, cum nulla ratio, nec ullus ius eos condemnaret, dixi (iniuste): nam extreme indigens, verbi gratia, cum habeat ius ad bona, quae tibi opus sunt ad vitam; occidi, si ea occupet, non potest. Ita Molin. 3. tract. 3. disp. 16. num. 8.

4. Verum, tres apparent nodi, qui sunt explanandi. Primus: Ecceius momenti haec bona esse oporteat? Respondeo. Certum est, pro re minima occidi non licere: non enim Christianae Charitatis est, vni, vel alteri aureo vitam proximi posthabere. Docet ergo Sotus, l. 5. quae. 1. art. 8. alique, debere esse bona magni momenti: Bonacina tom. 2. disp. 2. de rest. in part. quae. ult. sect. 1. p. 1. 20. num. 1. magni valoris: Molin. 4. tract. 3. disp. 16. num. 6. non satis esse valorem trium, quatuor, vel quinque ducatorum: Dicastillum, lib. 2. de iust. tract. 2. d. 10. dub. 5. num. 50. longissime maiorem quantitatem requiri, quam ea, quae in furto est sufficiens ad mortale. Annotationes ad Aretinum, de maleficiis, apud Dianam, part. 5. tract. 4. resolut. 10. monent non debere esse minoris valoris, quam duorum aureorum. Sed profecto censo debere ex circumstantiis id expendi: vnus enim, vel alter aureus erit magni momenti pro eo inope, cuius integrum patrimonium in illo aureo residet. Contra, decem, vel viginti erunt exigui ponderis, pro Rege, vel valde divite. In summa, res; propter cuius defensionem est qui interficiendus, debet esse magni momenti, vel esse, vel in sui aestimatione, vel aliquo damno consequente: &c.

Illud Molin. ibidem num. 7. contra Baldem, alioque, non reprobato, licet res est vnus, vel minoris valoris, si illam qui resistente Domino, vel custode, velle auferre, seu eius possessionem occupare, posse interfici, si aliter repelli nequeat: qui non iniustus solum, verum etiam contumeliosus gravior est (ut supponi omnino debet) contra praesentem Dominum is, qui sic tentat alienum arripere. Addit Lessius, lib. 2. c. 8. dub. 1. n. 69 ex Covarr. etiam si deinde recuperare per Iudicem possit. Hinc decerne peccavisse Vinæ magnae custodem nudius tertius; qui accedentem de die homunculū ex plebe, ad vnas non multas, ut fit, suffurandis, clamoribus primò, mox expulso in vacuum sclopo exterruit; denique nolentem desistere eiusdem sclopi vi, emissio plumbi, interfecit, & ratio, quod peccaverit, est: quia res surripienda erat modica, & contumelia, quae sic custodi inferebatur, fore nulla.

5. Secundus nodus: Si re iam ablata, fur fugiat, licetne illum persequi, & occidere, nisi rem dimittat? Respondeo esse distinguendum: licet enim, vel sit in continenti, hoc est, in ipso actu, vel sine fugae quando nondum moraliter censetur res esse sublata, sed res autem: & tunc furem occidere tibi conceditur. Ita Sylvest. v. Bellum 2. num. 3. & num. 10. Lessi. ibid. num. 74. Sanch. l. 2. de Matr. d. 22. num. 17. multò magis si illum clamando admonuisti, ut nisi rem dimitteret, sclopum, v.g. in ipsum exploderes. Vel id sit ex intervallo, postquam scilicet fur rem ablatam pacifice domi suae habet: & tunc non putes furem occidere, quia esset mera vindicta.

6. Fateor tamen esse probabile, cum Vasq. c. 5. de rest. §. 1. d. 4. n. 4. alique apud Dian. p. 8. tract. 7. resolut. 47. Lessi. & Reginald. apud Bonc. l. c. num. 4. non si est spes aliter recuperandi, vel esset timor recuperandi cum magna difficultate; posse te tentare rem tuam, siue immobilem siue mobilem (si extat in individuo, cur id ponatur, vide mox §. 3. n. 4. resumere. Quod si fur contra renitatur, indebitamque suam possessionem custodire contendat,

posse occidi: quia tunc iniuste te fur impedit, & metuliter, seu equivalenter te aggreditur; & consequenter infert vim, quam repellere fas erit tibi.

7. Tertius nodus: Nesciente, seu repugnante iniuste, possumne licite eius res defendere morte invadente? Respondeo: si de via defendenda ageretur; invadente nemo est Dominus vitae suae: quare invasus non potest cedere iuri vitae suae defendendi: At deberemus?

8. Respondeo. Cum repugnantia haec invasi sit, ac si nulla esset, ideo idem hic dicendum, quod dicimus §. 1. n. 1. ubi nulla mentio est repugnantiae. Illud noto, si invasus iusta de causa vitae iuri cederet, ut ob virtutis actum modo dicto §. 1. n. 6. tunc quamvis licite possem ipsi invasum defendere, tamen non teneretur: quia licet & mihi ex eodem virtutis actu defensionem omittere.

9. Verum, cum agatur de defendendis bonis externis, honore, fama, &c. Dico non posse, quia invadente nullam vim tunc infert invasus, qui iam valide cedit iuri suo; & consequenter cessat ratio, cur ego occidere possem illum, qui cum aggreditur. Excipe cum Lessi. l. c. d. 13. n. 88. nisi res, invasi ad me pertineat, ut si bona ablata essent mihi debita, tunc enim mihi invito visum feretur. Sic etiam Maritus potest occidere invadem, qui inferentem vi, quomodo cumque consentient, quamvis illud aliter avertere non potest, nam pudicitia vacat pertinet ad honorem Mariti.

§. III. De Homicidio ob defensionem honoris, & pudicitiae: ubi de Duello

1. Quod modo statuimus de defensione honoris temporalium, extendi ad defensionem honoris & pudicitiae palam est; si quidem haec aestimabilia, quam illa sunt bona, Salon. 2. 2. q. 64. art. 7. Contraria conclusio. Tilet. l. 3. c. 6. alique apud Dian. p. 8. r. 7. resolut. 48. fine, quibus adde Val. Mor. Navarr. apud Dicastillum. l. 1. n. 64. & 66.

Honestus ergo vir, ne alapa, v. g. percutiatur, honoris, & pudicitiae, ex Cajet. 2. 2. quae. 64. art. 7. Sylvest. v. Homicidium, quae. 5. & passim, ne impudicam maculam patitur occidere etiam sine timore irregularitatis invasus possunt: quando aliter consilium sibi nequeunt. Ita Suarez Bonac. Coninch. & passim apud Dianam, p. 2. tr. 1. §. 16. & patet ex Clement. si furisus, de Hom. audit Bonacina, l. 2. d. 2. de rest. in part. quae. ult. sect. 1. p. 1. n. 12. posse invasum condonare vitam invasori patienti violationem sui quando non est periculum consensus nam est §. Luea, non conquinat corpus, nisi de consensu mentis. Haec inquit quia difficile est non adesse in tanta occasione periculum consensus: nemini ego eiusmodi condonationem indulgerem. Vide mox num. 7.

2. Sed quid, si fueris iam alapa, v. g. percuttus, petesne ad refarciendum contumeliam repercutere, quantum satis erit pro tuo honore? Respondeo statim & incontinenti, etiam si, qui percutsit, aufugiat & tu illum insequaris ad repercutiendum, non ut vindictam sumas, sed ut recuperes honorem, quem veluti secum actu feci aufugiens; speculativè probabile est posse: ex intervallo, nullo modo. Ita Navarr. in summa cap. 15. n. 4. Victoria de Iure belli, n. 5. Petr. Navarr. l. 2. c. 3. n. 383. Henricus, l. 24. de irreg. c. 3. n. 10. Ratio est, quia hic esset vindicta sumere; ibi, aggressionem moraliter adhuc existentem, vi repellere.

3. Dixi (speculativè): nam propter non absumptas rationes dictas §. 1. num. 16. in praxi id recipiendum non iudico; quamvis sciam ab Hurtado apud Dianam, p. 8. tract. 7. resolut. 48. cum aliis, id etiam in praxi, & sine limitatione doceri, & Dianam quidem p. 2. tr. 1. §. 15. alio idem pios, & doctissimos viros docuisse.

4. Obicies, possum ex §. 2. n. 6. cum Vasquez, rem meam resumere à domo furis, si ipse renitatur, etiam post dies: ergo & honorem. Respondeo: nego consequentiam. Nam ibi notantur dictum est (si res tua extet

in individuo. At tuus honor in casu de quo disputamus, cum ablatum jam fuerit, & veluti deperierit; conjungere rationem æquivalentem velle acquirere media conuersione; vel percussione; quod si non esset vim vi repellere. Non ita quando sibi statim; tunc enim quamvis statim ad alapa, v. g. tibi inflicta honor tuus deperierit physice; non tamen moraliter, & in hominum existimatione: nam propterea id speculativè cõcessimus. Licet contrariis non possit de Lugo, 1. de inst. ar. disp. 10. sect. 10. n. 89. & 190. Obijciat rursus, si quamvis speculativè licet et statim repercutere aggressorem; teneatur hic aggressor pati talem repercussionem imò etiam mortem: nam cum ipse repercutitur, illam pati obligabitur, alioqui esset bellum iustum ex utraque parte, sed quis dicat, percussorem obligari ad patiendam repercussionem, vel mortem? ergo nec licebit repercutere. Respondet, percussorem non teneri pari ejusmodi repercussionem; nam potest veniam petere, & dare percusso congruam satisfactionem. Ita Petrus Navarr. lib. 2. cap. 3. num. 380. & 381. Quid si faciat, tunc injustè percutitur, & poterit se defendere. At si nolit id facere, tunc amittit jus se defendendi, sicuti fur non tenetur permittere se occidi, vel percuti, renetur tamen reddere Domino rem sublatam: quia reddita, si Dominus vellet adhuc illum percutere, poterit sic jure defensionis vti.

6. Denique habe duo. Primum, si verbo contra te injustè contoriam injuriam repellas, dicendo (mensuris) de non peccare probabiliter, etiam practice puto cum Soto lib. 4. q. 2. art. 3. in corp. fin. Henrici lib. 1. q. 4. de Irregul. cap. 3. n. 10. vide Dianam, p. 6. tract. 6. resol. 16. quia tunc vindictam non sumis; sed, cum non possis alio modo, injuriam injustè allatam avertis. At verò efficientem te qui honoris atrocibus contumeliis, occidere non potes. Ita Azor. & Lessius apud Dicastill. lib. 2. de just. tract. 1. d. 10. dub. 6. num. 78. quidquid alij dicant apud eundem n. 76. quia alter honorem tuum defendere potes, quando solum agitur de contumeliis.

7. Secundo: Puella, vel juvenis, quando sollicitatur, tangitur vel osculum jam accepit per vim aliquod, possit tunc imò cum laude, non solum verbis asperioribus, verum etiam pugnis, alapa, imò & fuste illum non graviter repercutere. Ita de Lugo 1. de inst. ar. disp. 10. sect. 10. n. 96. si enim non esset vindictam sumere, sed puritatem animi, & constantem dissensum ostendere, & quamvis ejusmodi repercussio sit post susceptum, v. g. osculum, tamen est etiam defensio pudicitie: nisi enim sic acriter homicidium illum repellas, facile redibit, nec facile discedet: nec facile quis credet, te consensum non præbuisse.

De Duello.

8. Restat illa difficultas: Si occidere aliquem possim ad recuperandum honorem defendendum; possimne propter eundem honorem duellum acceptare? Antequam id decernam, nonnulla sunt de duello præmittenda.

Duellum est singulare, & quidem grave atque ex privatis causis certamen inter duos, vel plures, ex conditio; designato tempore, & loco. Ita Sanchez in sum. lib. 2. cap. 39. Clavis Reg. Val. Fill. Bonac. alique citati à Bassæo v. Duellum in qua descriptione Mud (&) copulativè se habere debet videtur. Ita Bonac. citatus, & exceptus à Diana; p. 1. q. 3. ref. 39. ita ut si condicatur locus dumtaxat, vel dumtaxat tempus, non sit duellum, prout sumitur in prohibitione Pontificum max. afferenda, quæ cum sit odiosa, fuisse est interpretanda pro rigoroso duello. Ita Hurtado, apud Dianam, p. 5. tr. 3. ref. 69. §. Norandum est.

9. Dixi primum (& grave) pugna enim, quæ fit sine armis, etiam ad interficiendum, vel vulnerandum, v. g. virga, levi baculo, pugnis, avulsione capillorum, &c. non est duellum. Dixi secundo (& ex privatis causis:) in bello enim pugna, contra communes hostes, cum ipsam suscipere, & condicere duellum ad reddendum milites animosiores, vel ad hostes terrendos, vel ad finiendam propter bonum publicum bella ex Principis autoritate, sine dubio, licet. Lege Reginal. l. 1. c. 1. §. 7. n. 75. & Bassæum, l. c. n. 7.

Part. I.

11. Dixi tertio (& ex conditio.) Quare si dum duorixantur, alter dicat: Exere gladium, si dum sunt in Ecclesia, Navi, Aula Principis, domi; alter ob reverentiam vel periculum loci dicat: Exeamus eodèmpet impetu exeunt, & pugnant, si in loco aliquo rixam incipiant, & eodèmpetore atque calore, in ipso impetu exeunt ad alium locum; ibidèmpet evaginatis gladiis pugnam prosequuntur, si duobus contententibus pugno, vel verbis, alter, vel uterque domum petat, armæque capiens redeat, & pugnens; certum mihi videtur non esse hæc duella, de quibus loquimur: quia in his non adest conditio determinati loci, imò nec temporis. Lege Dianam aliòs referens, p. 2. tract. 16. resol. 5. & p. 3. tract. 6. resol. 1. Idem putat contra Bonacinam Mancinus apud Dianam, part. 5. tract. 1. §. resol. 59. si quis dicat: Tecum pugnabo prima vice, quia per urbem obvius tibi fuero. Quia tota urbi non est locus determinatus: &, prima vice, non est tempus certum.

12. At si dum sunt in Ecclesia, navi, aula, &c. non ob reverentiam, vel periculum, sed ut possint liberius pugna vacare, exeant; vel alter dicat ob eundem finem: Exeamus; Si duobus contententibus, alter condicens locum dicat: Hic expecta, donec veniam, sumensque domi arma redeat: vel dicat: Hic expello, donec cum armis tu huc redeas: Si quis dicat, inimico manenti domi: Exi, hic in via te expello: Si quis absolute dicat, Invito te ad pugnam, quocunque in loco mihi occurreris; dubium videtur, an sint provocaciones ad duellum, de quo agimus. Esse videtur nonnullis apud eundem l. c. quia, licet sub aliqua indeterminatione, condicatur tamen locus & tempus. Verum, cum ex dictis prohibitio hæc sit odiosa, nonnulli apud eundem, l. c. censent, non esse. Tum quia in aliquibus ex his non indicitur tempus, vel locus determinari: Tum quia videtur ex circumstantiis esse solum in his invitatio ad pugnandum, & valde per accidens ad pugnandum in tali loco, seu tempore: Tum præcipue, quia quando conventio, & pugna sunt in illo calore, non sunt datæ, sed vna moraliter actio; lege eundem part. 6. tract. 8. resol. 21. quare conventio tunc non est dicenda duellum, sed pugna exorta ex rixa, cum in hujusmodi actionibus, principium potius attendatur quam finis.

3. Hoc igitur duellum etiam privatum, est prohibitum sub pœna excommunicationis latæ Pontifici Summo reservatæ (Per bullam Cruciatæ poterit semel in vita, & semel in morte absolvi: ut item, quando delictum est occultum, semper per Episcopum: quid ad per Privilegia Mendicantium, universaliter vidimus. Sed semper ex prædictis Privilegiis, in foro conscientie tantum in Meth. Confess. lib. 3. cap. 7. §. 2. videatur Dicastillus lib. 2. de justiciat. l. d. 10. dub. 15. num. 238.) & sub aliis pœnis præsertim sub pœna privationis Ecclesiasticæ sepulture.

Ordo hujus prohibitionis hic est: Pius IV. confirmans constitutiones Julij II. Leonis X. Clementis VII. & Concil. Trid. sess. 25. cap. 19. de reformat. prohibet duella solemnia. Sequitur Greg. XI. qui prohibet sub excommunicatione reservata, aliisque pœnis duella etiam privata, eorūque cooperationem. Denique Clemens VIII. prædicta confirmat, additque aliqua magis explicita sub eadem excommunicatione, aliisque pœnis.

Si moriatur in ipso actuali conflictu, & (ut ego interpretor) si sine sacramentali Confessione: nam cum intercedat tempus à vulnere ad Confessionem, non dicitur is mori in ipso conflictu. Nec obstat Rituale Pauli V. dum sic habet in Rubrica præfixa ordinationi, de exequis: *Morientibus in duello deneganda est sepultura Ecclesiastica, etiamsi signa penitentia dederint.* Non obstat, inquam, quia minus est dare penitentia signa, quàm sacramentaliter confiteri, & cum in articulo mortis quilibet Sacerdos habeat potestatem absolvendi à quolibet excommunicatione, modo aliàs explicato: prædictus sic absolutus non decedat cum excommunicatione, &c. Ita in nostra Methodo Confessionis, lib. 2.

X. cap.

c. 10. 3. n. 57. ij nihilominus, qui in dicto conflictu sine his signis morientem sepeliunt, graviter quidem peccant; sed non incurrunt excommunicationem illam. Ita Hurtadus apud Dianam, p. 5. tr. 3. ref. 99. Bannius & Castro Pal. apud eundem p. 7. tr. 1. ref. 44.

Nec solum committentes duellum, incident in excommunicationem; verum etiam instigantes, consilium, arma, favoremque dantes, Patini, Domini loci, & similes clarè positi in citatis constitutionibus. Quandam exceptionem, quoad dantes arma amico omnino volenti duellum committere, vide apud Hurtadam, apud eundem Dianam p. 5. tr. 14. ref. 101.

14. Ut contra, quia solum ratum habentes, sive ipsum duellum, sive provocationem ad illud, nomine suo facta, non sunt in dicta Constitutione; ideo non incurrunt in excommunicationem Ita Floronus de Duello, apud Summam Dianam, ver. Duellum, n. 10. Dubium solum est de duobus: Primum, An spectatores? Respondet. In Bulla Gregorij incurrunt Spectatores in composito, in Bulla Clementis: Huius delicti socii de industria spectatores. Ex quibus verbis conicio, non incurrere eos, qui casu, & per transiitum sunt, ut videant. Imò nec qui eunt ad videndum curiositatis gratia, & nihil eorum presentia movet duellantes: multò minùs, qui illuc se conferunt ob finem advocandi Confessarium, vel Medicum, &c. Sic Bonae apud Dianam, p. 5. tr. 14. ref. 100. sed solum ij incurrunt, qui adfunt, animum, vel auctoritatem dantes duellantibus, vel tanquam testes, vel iudices, seu Arbitri, &c. id enim videtur significare illa verba ex composito, & socii spectatores.

15. Secundò: Dubium est de ipsis principalibus: si enim provocent, vel acceptent, sed deinde propter aliquam rationem, altero, v.g. non comparente, pugna non committitur; dubitatur an dictam excommunicationem incurant Affirmant Fillucius, tom. 1. tract. 29. c. 8. n. 170. Escobar tr. 1. exam. 7. nu. 64. c. 2. Negat Mendoza, 2. d. 170. sect. 2. §. 190. etiam in terminis Bullæ Clementis apud Dianam dicentem p. 5. tract. 14. ref. 102. an hæc sententia Mendozæ sit probabilis, alij judicent. Fillucio faver stylus Curia, quæ eos pro excommunicatis habet. Mendoza favent verba Gregorij qui cum excommunicat principales, addit: Si pugnam commiserint. Sed Fillucij sententia tenenda est: non quidem propter stylum Curia qui plerumque est pro foro externo; sed quia, esto, per Gregorium ita res se habeat, tamen Clemens §. 7. excommunicare videtur merè provocantes: dicitur enim §. 6. in fine, de instigantibus: Etiam si pugna aliqua non secuta fuerit; quæ clausula videtur etiam intelligenda, seu supplenda in dicto §. 7. de provocantibus. Certè prohibitio tam exaggerata Clementis, & præsertim illa verba ejusdem §. 6. (& his similia) manifestè ostendunt solum provocationem, etiam non securam pugnam, imò etiam non securam acceptationem, sub excommunicatione reservata prohiberi. Hæc enim verba (& similia) non cadunt solum in instigantes ad duellum, ut aliquis putat; sed in principales etiam: id enim videtur ostendere modus loquendi tam universalis Clementis. Et sanè mirum mihi esset, hominem merè instigantem ad duellum, vel provocationem scribentem, incurrere in excommunicationem reservatam, non securam pugnam, ut patet ex ipsa Bulla Clementis; ipsum verò principalem provocantem non incurrere.

16. Hæc jam prælibatis, ad difficultatem propositam revertamur. An viro Nobili duellum acceptare liceat, ne vilis habeatur: & consequenter, ne honorem suum amittere cogatur?

Respondeo nequaquam licere, nisi in casibus inferioris ponendis à num. 17. Ita Sanchez, Beccaus, Molina Lessius, Rodriguez, Bannez, Sous, Laym. quos citat, sequiturque Dicastillus, lib. 2. de just. tract. d. 10. dub. 6. & communiter. Esto Vidal. contrarium asserat inquisitio secunda de duello, inclinèque in gravissimo casu Layman, apud Dicastillum loc. cit. num. 72. Ratio est, quia ex una parte fieri contra gravissimas Constitutiones Pon-

tificum; imò & contrarius naturale, per quod omnis pugna privata præsertim exposita periculo cadis proximi, est illicita nisi ipsum jus naturale permittat, in casibus, ut dico, ponentibus inferius. Et ex alia parte, non desunt alia remedia conservandi honorem in similibus provocationibus: Ut si vir honestæ existimationis, hoc vel simili modo respondeat provocanti: Equidem hæc isthac conditione, non indigeo, ad me, meaque conservanda. Quocumque in loco, vel tempore paratus sum, gladio illa defendere.

17. Nec tamen desunt casus, in quibus licitè acceptis duellum. Lege Hurtad. de Mendoza apud Dianam p. 5. tr. 13. ref. 27. & ibid. tr. 14. ref. 99. Quidam inimicum etiam aggressus est, gladiique stricto sic est interminatus: Tecum pugnare volo in eo conducto loco, nisi accepto, hic te confodiam. Sanè est licitè, sine periculo excommunicationis, duellum acceptavit. Alter non dissimili modo domum de nocte, cuiusdam divitis ingressus sic locutus est: Auferam à te hæc pretiosa bona, nisi duellum acceptes. Pari modo licitè hic duello consensit, si alia vi suas res servare non valuit. Ratio utriusque est quia ex una parte humana iura non urgent in tanto periculo; & ex alia hæc est ipsissima defensio vitæ, & bonorum contra ipsius aggressorem. Imò aliqui ibidem quibus addit Dicastillus lib. 2. de tr. 1. d. 10. d. 15. num. 217. Thomam Hurtad p. 2. tr. ult. ref. 5. merito idem extendunt ad provocationem. Si quis enim alia caret via, quæ suam vitam servet, nisi provocet ad duellum (quem tamen cum fateor esse rarissimum): licitè provocabit: quia in hac suppositione, hæc non est provocatio, sed iusta defensio.

Quia ratione excusari possunt acceptantes duellum, re ad illud provocantes quando certè sciunt, pugnam non securam; vide apud Dianam p. 2. tr. 16. ref. 53. & p. 3. tr. 6. ref. 1. Multò magis, si ex pacto, cum certa occulta promissione, quod impediendi omnino sint ab omni damno, (semper tamen præciso scandalo, legisque contemptu) etiam si descenderint ad locum pugnae, gladii strinxerint, levèque sine periculo, ictus aliquod commiserint, Ita Escobar, tr. 1. exam. 7. cap. 3. n. 66. Quis vocato, Bassaeus de Duellum, n. 9.

§. IV. De homicidio ad malefactores puniendos.

Malefactores vel sunt in sua libertate, non dum in potestate publica comprehensi; vel sunt sub manibus iudicis, v.g. in Carcere.

Malefactores in carceribus comprehensi.

1. Quoad priores, habet quatuor: Primum à nullo privato hi possunt occidi, nisi forte in casibus, quos nunc spectamus, §. 1. num. 1 §. fine: quia ad privatos non pertinet aliena peccata punire, potissimum tamen mortis supplicium.

2. Secundò: Potest publica potestate concedi privatis facultas eos occidendi, solet fieri contra bannitos, seu proscriptos, etiam proposito premio: Ita Sylvester, Azor. Tolet. alique apud Dicastillum lib. 2. de just. tract. 1. d. 10. dub. 1. num. 7. & apud Menoch. de arbit. lib. 1. q. 90. num. 4. etiam se ipsos invicem, idque proditoriè, occidendo; etiam si præter voluntatem tamen occidentis, Sacramentali Confessione careat occisus, et Dicastillus, l. c. n. 11. contra Sotum apud eundem Dicastillum, ibid. tunc enim ipsi proscripto imputatur Confessionis carentia; & secus nullus bannitus possit (cum semper ferè ipsi confessio deicit) interfici. Sed in his omnibus privati quicunque, ut Ministri publici occidunt Excipe Patentes, Filios, Conjuges, &c. de quibus dictum est superius, lib. 5. cap. 2. §. 2. num. 16. Illud advertite, cum hujus facultatis exercitium pertineat ad jurisdictionem contentiosam; possè quidem à te occidi proscriptum in proprio Principis proscriptoris Territorio; non verò in alieno, nisi ex tacto, vel rationaliter præsumpto legitimi Principis consensu. Quid si in alieno occidas, non facies solum injuriam Principi alieno;